

‘De sfeer rond het ziekbed is verziekt’

VAN ONZE REDACTRICE VEERLE BEEL

BRUSSEL De federale controle- en evaluatiecommissie Euthanasie presenteerde onlangs haar tweejaarlijks verslag. Een brede groep van ethici en artsen, grotendeels verbonden aan de UGent en de KU Leuven, las daarin een aantal zaken die vragen bij hen oproepen. Ze bundelen hun kritiek vandaag in een stevig opiniestuk in deze krant.

Zo vinden ze dat de commissie meer moet ondernemen om alle gevallen van euthanasie te registreren, en niet enkel deze die door artsen worden gemeld. De onderzoeksgroep Zorg rond het Levens einde (ZRL) van de UGent en de VUB, concludeerde eerder dat in 2013 liefst 4,6 procent van alle overlijdens in Vlaanderen beschouwd kan worden als euthanasie. Toch registreerde de commissie er voor 2014 en 2015 telkens maar 1,8 procent.

De commissie zou daar een punt van moeten maken, zeggen de briefschrijvers. Ze zou moeten aanklagen dat artsen niet elk geval doorgeven, want dat is wettelijk verplicht.

‘Doordat bepaalde verhalen in de media worden uitvergroot, wordt het publiek op het verkeerde been gezet’

GERT HUYSMANS

Voorzitter Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

Ze vinden ook dat de commissie zichzelf een rol toemeet die haar niet toekomt: die van wetgever. Recentelijk besliste de commissie dat de derde arts die bij een euthanasie-aanvraag vanwege polypathologie of ouderdomskwalen wordt opgeroepen, een huisarts mag zijn. De wet schrijft nochtans voor dat de derde arts een psychiater hoort te zijn.

Ook is toegevoegd aan het registratiedocument voor artsen dat het euthanasieverzoek geldig blijft wanneer de patiënt na zijn verzoek bewusteloos is geworden. De wet bepaalt dat de patiënt tot op het laatste moment de kans moet hebben om nee te zeggen.

Boze familieleden

‘Ons punt is niet dat er voor die wijzigingen geen inhoudelijke argumenten bestaan’, schrijven ze. ‘Maar komt het de commissie wel toe om het toepassingsgebied van de wet uit te breiden?’

Het gevolg daarvan is dat de sfeer rondom het ziekbed verziekt is, zegt Gert Huysmans, voorzitter van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen en mede-ondertekenaar. ‘Huisartsen worden in de laatste levensweken aan de deur gezet door boze familieleden. Die eisen vaak euthanasie voor ouders die het zelf niet meer kunnen vragen. “Het staat toch op papier”’ zeggen de

kinderen dan. Ze beseffen niet dat de wilsverklaring enkel geldt in het geval van een onomkeerbare coma.'

'Doordat de commissie de toepassing van de wet "oprekt" en bepaalde verhalen in de media worden uitvergroot, wordt het publiek op het verkeerde been gezet. Er is dringend nood aan een brede communicatie over de grenzen van de wet.'

Huysmans benadrukt dat hijzelf niet tegen euthanasie is, net zomin als de andere ondertekenaars van het opiniestuk. 'Ikzelf voer deze praktijk jaarlijks meerdere keren uit. Euthanasie is nu al 14 jaar mogelijk in dit land en niemand van de ondertekenaars wil de wet verstrengen. Maar we stellen vast dat er moeilijkheden opduiken die we vooraf niet hadden ingeschat. We willen die onbevangen evalueren.'

Vooraf toetsen

'Zo wordt de vraag naar euthanasie ook almaar vaker gesteld door mensen die niet door een fatale ziekte getroffen zijn, zoals psychiatrische patiënten en ouderen die aan meerdere kwalen tegelijk lijden. De wet schrijft voor dat deze situaties door drie artsen onafhankelijk van elkaar beoordeeld moeten worden. Maar dat zijn complexe situaties, die volgens ons beter door een multidisciplinair team worden beoordeeld. En waarom niet overstappen, in deze gevallen, naar een commissie die zich vooraf uitspreekt, in plaats van achteraf? Zo'n zorgvuldige aanpak zou meer rechtszekerheid bieden, zowel voor de patiënt als voor de individuele arts-hulpverlener.'